

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN UITVAART MINISTER VAN STAAT LEO TINDEMANS

**Basiliek van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes en Sint-Antonius
Edegem, 3 januari 2015**

Jes. 32, 1-8

Joh. 15, 1-5a ; 9-17

Geachte familie van de overledene,
Broeders en zusters,

Midden de kersttijd zijn we in deze basiliek samen om dankbaar en biddend afscheid te nemen van Minister van Staat Leo Tindemans. We vertrouwen hem gelovig toe aan God onze Vader, uit wiens barmhartigheid het leven telkens weer ontspringt, als water uit de rots. De dag van zijn geboorte, zondag 16 april 1922, was het Pasen. De dag van zijn overlijden, vrijdag 26 december 2014, was het tweede Kerstdag. Geboorte en overlijden, sterven en verrijzen, tijd en eeuwigheid: zij zijn aan elkaar verwant en roepen elkaar op. Als een boog omspannen ze heel het leven van onze dierbare overledene. Leo was een diepgelovige man. Hij wist zich gedragen door de Liefde van een God die ons verder stuurt en langer draagt dan wij zelf ooit hadden gedacht. Uit het Evangelie kwam het woord 'dienstbaarheid' dat hij zo hoog in het vaandel droeg. Wij bidden dat de dag van zijn overlijden nu ook zijn '*dies natalis*' mag zijn, de dag van zijn nieuwe geboorte tot het eeuwige leven.

Volken hebben rechtvaardige leiders nodig, ook het Volk van God, ook ons volk. De profeet Jesaja sprak er al over, tussen 750 en 700 voor Christus: '*Leiders die leiden volgens het recht zijn als een beschutting tegen de wind, als een schuilplaats voor een volkbreuk, als waterstromen in een dorre streek, als de koele schaduw van een rots in een dorstig, uitgedroogd land*' (Jes. 32, 1b-2). Zo wilde Leo Tindemans voor zijn volk een leider zijn: rechtlijnig en rechtvaardig, vasthoudend en beslist, trouw aan zijn principes en zijn roeping, dicht bij de mensen en hun dagelijkse leven. Dat leiderschap kwam uit hemzelf naar boven en tegelijk kwam het hem tegemoet. Hij stond er helemaal in en tegelijk was het hem te sterk af. Ook dat had voor hem met God en met zijn geloof te maken. Op het eerste gezicht kiezen wij onze weg en werken wij voor onze persoonlijke doelstellingen. Op het tweede gezicht kiest de weg ons en maakt de weg van ons een ander mens. Edegem, Antwerpen, Vlaanderen, België, Europa en de wereldpolitiek: Leo Tindemans koos ervoor en zij kozen voor hem. Hij heeft aan hun verandering meegewerkt en zij hebben hem veranderd. Zij hebben van hem de mens gemaakt die hij geworden is. Nu zijn taak volbracht is, mag hij zijn levensopdracht eindelijk weer loslaten. In Gods oog tellen niet de strepen maar de mens die we zijn geweest, met ons diepste verlangen en met onze eigenste kwetsbaarheid. Daar-

voor bidden we in deze uitvaartliturgie: dat Leo nu mag thuiskomen in de eeuwigheid van Gods liefde en dat die thuiskomst voor hem mag aanvoelen als een laatste beschutting tegen de wind, als een blijvende koele schaduw in een uitgedroogd land, zoals Jesaja zegde.

Als een diepgelovige christen en overtuigde katholiek was Leo Tindemans thuis in zijn parochiekerk en in de wekelijkse viering van de eucharistie. Toen ik hem een aantal maanden geleden vroeg waar hij zijn uitvaart zou wensen, ging zijn voorkeur niet naar de kathedraal van Antwerpen maar naar de basiliek van Edegem. Voor hem telde niet de luister van de plaats maar het geloofsgeheim van de eucharistie. Wat hij doorheen de jaren had gezien, gehoord en meegemaakt, had hem ongetwijfeld dichter gebracht bij het eerste en laatste mysterie van ons bestaan. Op dat vlak spraken zijn daden meer dan zijn woorden. Met een eenvoudige en oprechte vroomheid bleef hij geworteld in het geloof en het gebed van de Kerk. Over dat soort stille maar daadkrachtige verbondenheid spreekt Jezus in het Evangelie: *'Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Blijf in mij dan blijf ik in jullie. Een rank die niet aan de wijnstok blijft, kan uit zichzelf geen vruchten dragen. Blijf in mijn Liefde'* (Joh. 15, 4-5). Ons leven zweeft niet als een losse tak door het bos. Het staat geënt op een vruchtbare stam, waaruit het zijn levenskracht en vruchtbaarheid put. Die stam heeft voor ons een naam: Jezus Christus, op Goede Vrijdag aan een kruis gestorven en op Pasen uit het graf verrezen, als eerste van ons allen. Zijn Liefde is sterker dan onze dood. Zij heeft voor ons een toekomst bereid, tot ver voorbij de grenzen van onze aardse levenstocht. Aan die Liefde mogen wij onze dierbare overledene vandaag toevertrouwen.

Op de laatste bladzijde van zijn Memoires die hij publiceerde in 2002 prees Leo Tindemans zichzelf gelukkig: gelukkig om zijn ouders en zijn gezin, om zijn beroepsleven en zijn engagement in de politiek. Hij besluit zijn boek met deze woorden: *'Maar de gemeenschap naar best vermogen dienen is nog altijd het mooiste wat men in een mensenleven kan doen. Voor dat alles spreek ik de oude, geheiligde woorden uit: 'Deo Gratias'.* Meer moet nu niet gezegd dan dit: Deo Gratias.

Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen